EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 7.2.2017
COM(2017) 67 final

KOMMISSIONENS ÅRLIGA ÖVERSIKT

av medlemsstaternas årliga verksamhetsrapporter om exportkrediter i den mening som avses i förordning (EU) nr 1233/2011

KOMMISSIONENS ÅRLIGA ÖVERSIKT

av medlemsstaternas årliga verksamhetsrapporter om exportkrediter i den mening som avses i förordning (EU) nr 1233/2011

1. Inledning

I bilaga I till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1233/2011 av den 16 november 2011 om tillämpningen av vissa riktlinjer för statsstödda exportkrediter[1] föreskrivs att medlemsstaterna ska lämna in en årlig verksamhetsrapport för sina nationella exportkreditinstitut till kommissionen och att kommissionen ska utarbeta en årlig översikt för Europaparlamentet med medlemsstaternas rapporter som underlag.

Denna årliga översikt omfattar kalenderåret 2014. Den omfattar verksamhet rörande exportkrediter i den mening som avses i rådets förordning (EU) nr 1233/2011, dvs. transaktioner på medellång och lång sikt med en återbetalningsperiod på två år eller mer. Översikten omfattar varken transaktioner som rör kortfristiga exportkrediter[2] eller transaktioner som utförs av vissa exportkreditinstitut utanför exportkreditområdet (t.ex. investeringsförsäkringar). Det bör också påpekas att i vissa medlemsstater utförs exportkreditinstitutets funktion av ett försäkringsbolag som bedriver verksamhet inom ramen för ett offentligt uppdrag. I sådana fall är förvaltningen av det offentliga exportkreditprogrammet strikt åtskild från verksamheter i den privata sektorn (de senare omfattas naturligtvis inte av den här översikten).

Kommissionen har noterat den resolution som den 2 juli 2013 antogs av Europaparlamentet om den första rapporteringsperioden enligt förordning (EU) nr 1233/2011[3].

Såsom angetts i tidigare rapporter har kommissionen beaktat rekommendationerna i resolutionen – såsom rekommendationen att rådets arbetsgrupp för exportkrediter och kommissionen ska samråda med Europeiska utrikestjänsten om att vidareutveckla rapporteringsmetoden – och särskilt uppmärksammat medlemsstaterna på resolutionen inför kommande rapportering.

2. Årliga verksamhetsrapporter som erhållits för kalenderåret 2014

Den årliga översikten för 2014 baseras på uppdaterade årliga verksamhetsrapporter från 21 medlemsstater, Kommissionen har fått in rapporter från Österrike, Belgien, Bulgarien, Tjeckien, Danmark, Finland, Frankrike, Tyskland, Ungern, Italien, Luxemburg,

---

1 EUT L 326, 8.12.2011, s. 45.

2 På sådana transaktioner tillämpas kommissionens meddelande enligt artikel 93.1 i EG-fördraget om tillämpning av artikel 92 och 93 i fördraget på kortfristig exportkreditförsäkring (EGT C 281, 17.9.1997, s. 4).

3 Europaparlamentets resolution av den 2 juli 2013 om den första årsrapporten från kommissionen till Europaparlamentet om verksamheten i medlemsstaternas exportkreditinstitut (EUT C 75, 26.2.2016, s. 7).

Nederländerna, Polen, Portugal, Kroatien, Rumänien, Slovenien, Slovakien, Spanien, Sverige och Förenade kungariket.

De återstående sju medlemsstaterna – Cypern, Estland, Grekland, Irland, Lettland, Litauen och Malta – hade inte några aktiva exportkreditprogram i den mening som avses i förordning (EU) nr 1233/2011 under rapporteringsåret.

3. Analys av de årliga verksamhetsrapporterna

a) Allmänna och finansiella uppgifter

I den tillämpliga rättsliga ramen (förordning (EU) nr 1233/2011) anges de allmänna bestämmelserna för exportkredittransaktioner och exportkreditprogram. Även om de flesta europeiska regeringar har inrättat ett exportkreditinstitut varierar exportkreditprogrammens omfattning och art liksom exportkreditinstitutens organisatoriska strukturer mellan olika medlemsstater.

Exportkreditinstitutet är antingen ett offentligt organ eller ett försäkringsbolag som har denna funktion inom ramen för ett offentligt uppdrag och under statlig tillsyn. I en del medlemsstater, där man vid sidan av garantier lämnar statsstöd i form av någon typ av räntestöd, har två separata organisationer inrättats. I andra medlemsstater hanteras båda typerna av exportkrediter av samma organisation.

Under 2014 hade 21 EU-medlemsstater exportkreditprogram i den mening som avses i förordning (EU) nr 1233/2011. Dessa program förvaltades av totalt 29 olika offentliga organ.

Medlemsstaterna har i allmänhet utvidgat sitt utbud av exportkreditprogram under de senaste åren. Den vanligaste typen av exportkredit som tillhandahålls av de europeiska exportkreditinstituten tillhör kategorin ”ren risktäckning” (dvs. den berörda exporttransaktionen finansieras genom ett lån från en affärsbank, för vilket exportkreditinstitut lämnar en garanti eller en risktäckning av försäkringstyp). Samtliga 21 medlemsstater som under rapporteringsperioden tillhandahöll exportkrediter i den mening som avses i förordning (EU) nr 1233/2011 erbjuder denna typ av stöd.

De flesta medlemsstater erbjuder också andra typer av stöd som omfattas av förordning (EU) nr 1233/2011 och OECD-överenskommelsen om statsstödda exportkrediter[4], som direkt kredit eller finansiering (där finansiering tillhandahålls direkt av exportkreditinstitutet och inte av en affärsbank)[5], refinansiering[6] eller system för räntestöd[7]. I flera årliga verksamhetsrapporter nämns också uttryckligen projektfinansiering[8] och bundet stöd[9].

Det är möjligt att göra en allmän jämförelse mellan bestämmelserna och medlemsstaternas användning av exportkreditprogram och beskriva de viktigaste skillnaderna och likheterna. Det är dock betydligt svårare att göra en heltäckande

[4] Texten till OECD-överenskommelsen om statsstödda exportkrediter ligger som bilaga till förordningen.
[5] Tjeckien, Danmark, Finland, Ungern, Polen, Slovakien, Spanien och Förenade kungariket.
[6] Slovakien och Sverige
[7] Finland, Frankrike, Polen, Slovakien och Spanien
[8] Danmark, Tyskland och Nederländerna
[9] Österrike, Danmark, Ungern, Polen och Spanien

jämförelse som beaktar alla aspekter. Exportkreditprogrammens villkor kan variera mellan olika medlemsstater, även när det gäller sådana som tillhör samma kategori av program och drivs av exportkreditinstitut som omfattas av samma regelverk. Enhetligheten har dock allmänt sett ökat de senaste åren eftersom OECD-överenskommelsen om statsstödda exportkrediter har kommit att omfatta en mängd olika frågor.

Med detta förbehåll ger en jämförelse av den aggregerade nominella riskexponeringen vid utgången av 2013 åtminstone en allmän idé om storleken på de största exportkreditsystemen av typen ”ren risktäckning”:

Statsstöd i form av ”ren risktäckning” under 2014 (miljarder euro) **De största i EU rangordnade efter aggregerad nominell riskexponering**	
Tyskland	88.5
Frankrike	65.3
Sverige	31.6
Italien	26.7
Nederländerna	20.2

Genom sina exportkreditinstitut är medlemsstaterna aktiva inom en mängd olika områden som inte omfattas av rapporteringen enligt förordning (EU) nr 1233/2011. Mot bakgrund av att särskilda finansieringsvillkor råder i vissa industrisektorer – t.ex. luftfartygs- och varvssektorn – har flera medlemsstater också utvecklat sektorsspecifika exportkreditprodukter. Denna rapportering täcker huvudsakligen exportkreditverksamhet på medellång och lång sikt (enligt definitionen i OECD-överenskommelsen om statsstödda exportkrediter). Många europeiska exportkreditinstitut erbjuder dock även sådana produkter som kortfristiga exportkrediter och remburgsgarantier, tillverkningsriskgarantier eller försäkringsprodukter med investeringsinslag. Detta bör hållas i minnet vid bedömningen av exportkreditinstitutens allmänna ekonomiska roll.

Närmare information finns i avsnitten II och IV till den rapporteringsmall som används för medlemsstaternas årliga verksamhetsrapporter och i de allmänna årliga rapporter som flera medlemsstater uttryckligen hänvisar till.

Sammanfattningsvis ger de årliga verksamhetsrapporterna relevant finansiell information om exportkreditprogrammen under 2014. Det måste emellertid understrykas att enligt förordning (EU) nr 1233/2011 sker denna rapportering i enlighet med varje medlemsstats nationella lagstiftning. Detta leder till vissa skillnader i utförande. Kommissionen har inga särskilda synpunkter på de finansiella aspekterna av de årliga verksamhetsrapporterna[10].

[10] Enligt punkt 1 i bilaga I ska det nuvarande rapporteringsförfarandet inte påverka befogenheterna för de institutioner i medlemsstaterna som utövar tillsyn över nationella exportkreditprogram.

I de årliga verksamhetsrapporterna för Tjeckien, Slovakien och Förenade kungariket uppges ansvarsförbindelser med hänvisning till punkt 1 sista meningen i bilaga 1 till förordning (EU) nr 1233/2011.

b) Behandling av ”miljörisker, som kan medföra andra relevanta risker”

Enligt punkt 2 i bilaga I till förordning (EU) nr 1233/2011 ska medlemsstaterna i sina årliga verksamhetsrapporter *”beskriva hur miljörisker, som kan medföra andra relevanta risker, beaktas i deras exportkreditinstituts verksamhet med statsstödda exportkrediter”*.

Alla medlemsstater hänvisar uttryckligen till denna bestämmelse. Även om punkt 2 i bilaga I bara nämner miljörisker nämner de flesta medlemsstater också risker förbundna med sociala frågor och människorättsfrågor. Nästan alla medlemsstater anger att de följer OECD:s rekommendation om gemensamma strategier för statsstödda exportkrediter och miljörelaterad och social noggrannhetskontroll (*gemensamma strategier*) när det gäller miljörisker och människorättsrisker. Samma sak gäller för OECD:s rekommendation om mutor.

I enlighet med de gemensamma strategierna håller exportkreditinstituten på att successivt inrätta en grupp med experter på miljöfrågor, sociala frågor och mänskliga rättigheter. Transaktioner screenas i enlighet med de gemensamma strategierna vad gäller de risker som rör miljö, sociala frågor och mänskliga rättigheter samt potentiella konsekvenser. Screeningprocessen börjar bli standard för exportkreditinstitutens bedömningar.

Flera exportkreditinstitut nämner också att riskbedömningen beträffande aspekter som rör miljö och mänskliga rättigheter ofta görs i nära samarbete med exportörer och banker. Exportörer och banker uppmanas att vid behov lämna ytterligare information för att säkerställa att en ingående riskbedömning görs.

Processerna för utvärdering av de berörda riskerna brukar inriktas på ett entydigt beslut som fastställer om ett visst projekt är berättigat till exportkreditstöd eller inte (dvs. om riskerna är oproportionerligt stora ges inget stöd). Om riskerna anses godtagbara brukar exportkreditstödet vara förenat med specifika villkor, som vanligen syftar till upprätthållandet av dämpande åtgärder och uppfyllandet av tillämpliga normer.

Bulgarien är inte medlem i OECD och landets exportkreditinstitut har inte genomfört de gemensamma strategierna på miljöområdet eller när det gäller människorättsaspekter. Bulgarien tillämpar dock OECD:s rekommendation om mutor och statsstödda exportkrediter.

c) Annan information i de årliga verksamhetsrapporterna

Utöver de uppgifter som redan nämnts i avsnitten 3a och 3b visar också den information som återfinns i de årliga verksamhetsrapporterna att medlemsstaterna i allmänhet har utarbetat strategier för exportkrediter och miljö, bekämpning av mutor och hållbar kreditgivning till låginkomstländer. De tre relevanta OECD-rekommendationerna[11] spelar en viktig – men inte avgörande – roll. Även medlemsstater som inte är OECD-

[11] 1. OECD:s rekommendation om gemensamma strategier för statsstödda exportkrediter och miljörelaterad och social noggrannhetskontroll (*gemensamma strategier*). 2. OECD:s rekommendation om mutor och statsstödda exportkrediter, 3. Principer och riktlinjer för att främja hållbar kreditgivning vid tillhandahållandet av officiella exportkrediter till låginkomstländer.

medlemmar tillämpar dessa instrument eller avser i princip att göra det[12]. Generellt visar medlemsstaternas rapporter att medlemsstaterna tillämpar samma ansats för att hantera frågor som rör miljö, mänskliga rättigheter och mutor. En del medlemsstater lämnar mer detaljerade uppgifter i sina rapporter och betonar hur viktiga dessa frågor är.

I många fall tillämpar medlemsstaterna i ökad omfattning bestämmelser och praxis som är mer långtgående än den räckvidd som definieras i OECD-överenskommelsen och tillämpar samma ansats även på transaktioner som inte omfattas av de gemensamma strategierna. I flera fall har exportkreditinstituten i fråga själva utvecklat relevanta instrument (t.ex. ett program för företagens sociala ansvar eller en etisk kod).

Flera medlemsstater[13] hanterar betydelsen av att anta åtgärder för att främja öppenhet och insyn genom att lämna information till alla intressenter om transaktioner, finanser, miljöfrågor och sociala frågor. För att öka medvetenheten och främja öppenhet och insyn har man inlett regelbundna dialoger med intressenter.

Precis som i förra rapporteringsomgången betonar många medlemsstater vikten av mänskliga rättigheter. Nästan samtliga rapporter stödjer utvecklingen av en människorättsdimension i de nya gemensamma strategierna. Flera medlemsstater har gett människorättshänsyn en särskild status i sin projektbedömning. I en del fall kopplas denna fråga direkt till frågan om arbetstagares rättigheter.

Alla medlemsstater fäster stor vikt vid strategier mot mutor och korruption. I flera medlemsstater måste exportörer och banker underteckna en deklaration om bekämpande av bestickning i samband med ansökan om täckning. De använder sig av en mängd andra instrument (t.ex. nationell lagstiftning och inhemsk bästa praxis).

d) Exportkreditinstitutens efterlevnad av unionens mål och förpliktelser

För att öka öppenheten på EU-nivå ska medlemsstaterna lämna en årlig verksamhetsrapport till kommissionen, där de i enlighet med sin nationella rättsliga ram lämnar viss finansiell och operativ information om sin exportkreditverksamhet, och detta omfattar även information om hur miljörisker hanteras.

Enligt punkt 3 i bilaga I ska kommissionen *”på grundval av denna information utarbeta en årlig översikt för Europaparlamentet, inbegripet en utvärdering av exportkreditinstituts efterlevnad av unionens mål och förpliktelser”*.

I fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) anges de allmänna målen för unionen i artikel 3 och principerna och målen för unionens yttre åtgärder i artikel 21.

När det gäller EU:s gemensamma handelspolitik, hänvisas det till principerna och målen för unionens yttre åtgärder i artikel 206 och i artikel 207 första stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Baserat på den information som tillhandahållits konstaterar kommissionen att de medlemsstater som har exportkrediter i den mening som avses i förordning 1233/2011

[12] Det är dock uppenbart att OECD:s principer och riktlinjer för att främja hållbar kreditgivning inte kan tillämpas av exportkreditgivare som inte tillhandahåller några krediter till låginkomstländer.

[13] Danmark, Frankrike, Tyskland, Nederländerna och Sverige.

har infört bestämmelser för förvaltningen av sina exportkreditprogram som är i linje med EU:s mål. De exportkreditspecifika rekommendationer som utarbetats av OECD – den enda internationella organisation som hittills har utarbetat specialiserade bestämmelser för detta politikområde – används allmänt.

Såsom anges i tidigare årliga översikter har kommissionen, som svar på en rekommendation i Europaparlamentets resolution från juli 2013 om vägledning för framtida rapportering, rekommenderat att man i synnerhet ska använda arbetet i internationella övervakande institutioner (som FN) som vägledning för den fortsatta utvecklingen av politiken. För medlemsstaternas rapporter används redan sådana internationella instrument i viss utsträckning som referenspunkter, och kommissionen uppmuntrar ytterligare arbete i den riktningen. Det är också mycket viktigt med en fortsatt dialog med Europeiska utrikestjänsten när det gäller politiken för mänskliga rättigheter.

Europaparlamentet har begärt att Europeiska kommissionen ska fastställa om medlemsstaterna uppfyller unionens syften och skyldigheter. Europeiska kommissionen har gjort sin årliga översikt i enlighet med bilaga I. Baserat på informationen i de årliga verksamhetsrapporter som lämnats in av medlemsstaterna anser kommissionen att exportkreditinstituten är förenliga med unionens mål enligt artiklarna 3 och 21 i EU-fördraget. De europeiska institutionerna kan i framtiden gemensamt anta mer specificerade politiska mål. Kommissionen är beredd att underlätta och främja en relevant interinstitutionell dialog på detta område, men måste i mellantiden göra sin utvärdering enligt punkt 3 i bilaga I.

När det gäller fullgörandet av internationella skyldigheter och skyldigheter enligt EU:s konkurrenslagstiftning har det inte funnits några tvister inom Världshandelsorganisationen om europeiska exportkreditprogram under rapporteringsperioden. Europeiska kommissionen har inte mottagit några klagomål om potentiella överträdelser av EU-lagstiftningen rörande exportkreditinstituten under 2014.